

BUITEN

20^E JAARGANG N^O. 9.

ZATERDAG 27 FEBRUARI 1926.

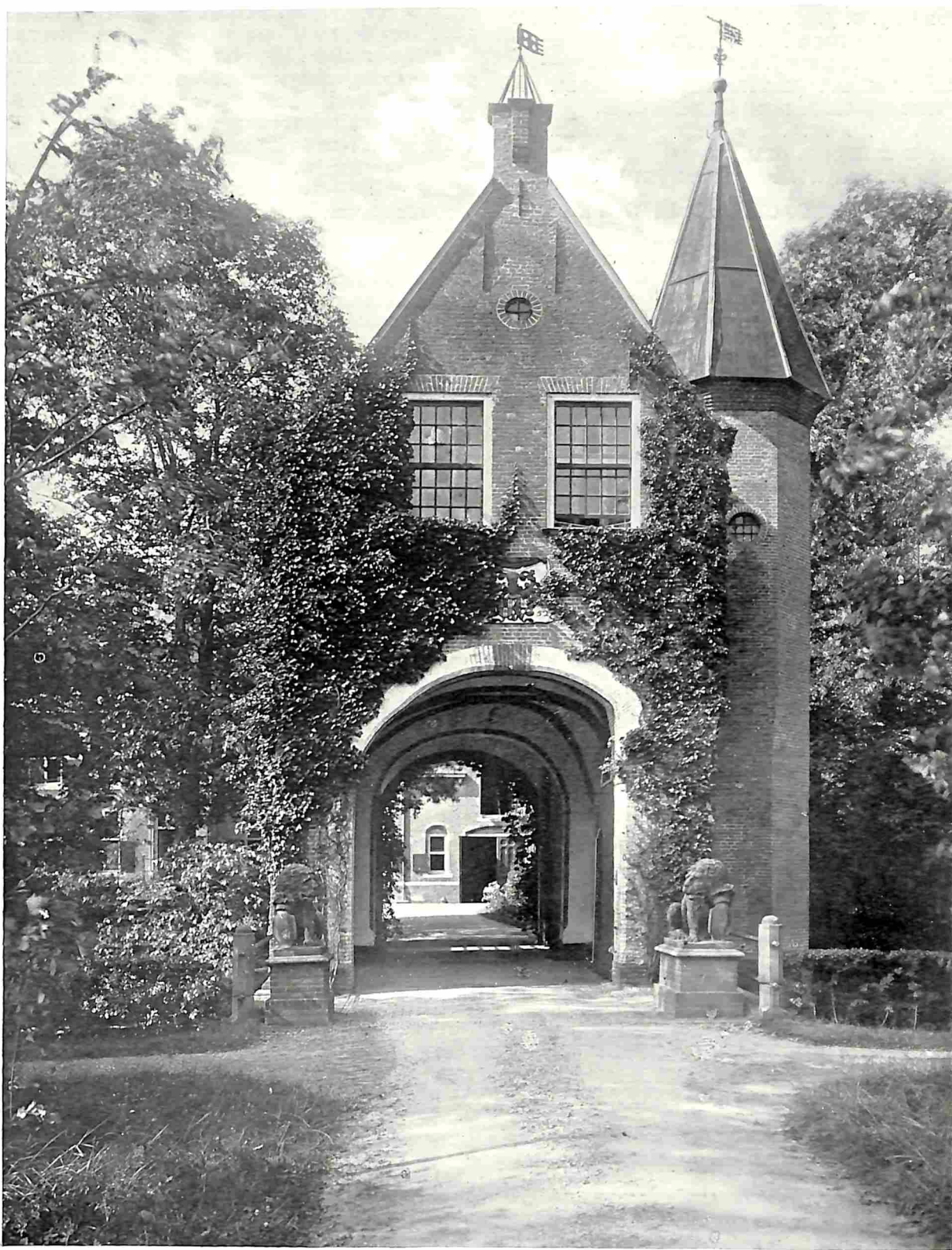

Foto C. Steenbergh.

DE POORT VAN EPEMA-STATE TE IJSBRECHTUM.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

DE VINGER VAN HET NOODLOT, DOOR HEADON HILL (9)	BLZ. 98
EPEMA STATE (GEÏLL.), DOOR Dr. G. A. WUMKES	BLZ. 97, 100—102
HET TRIPPENHUIS (GEÏLL.), DOOR RO VAN OVEN	BLZ. 102—105
MEEUWEN, DOOR D. J. D. J.	BLZ. 104
BELEEFDESVORMEN, DOOR Mr. C. BAKE	BLZ. 105
DE STEENLOOPER (GEÏLL.), DOOR J. VIJVERBERG	BLZ. 105—107
KATJEN VAN DEN HAZELAAR (ILLUSTRATIE)	BLZ. 106
KONINGEN IN BALLINGSCHAP, DOOR CHARLES G. D. ROBERTS (5)	BLZ. 107
EEN REUSACHTIGE KROKODIL (ILLUSTRATIE)	BLZ. 107
IN HET TUINDORP VREEWIJK TE ROTTERDAM (ILL.)	BLZ. 108

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers **Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam**, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

De uitgevers verzoeken beleefdelyk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

DE VINGER VAN HET NOODLOT

door

9) HEADON HILL.

TWAALFDE HOOFDSTUK.

DE ROODE AIGRETTE.

TOEN zij het huis binnentrad en zich had overtuigd dat Lady Marrables als gewoonlijk was uitgegaan, schelde Kathleen Inspecteur Wagge in Scotland Yard op. Binnen een half uur was hij bij haar en luisterde naar alles wat gedurende haar bezoek in de Lipscombe Road was voorgevallen. Toen zij geëindigd had, liet hij een zacht gefluit hooren.

„Dat is leelijk”, sprak hij. „Jammer, want ik ben overtuigd dat Mr. Tricky meer wist, dan hij heeft verteld”.

„Maar ziet u dan niet, Mr. Wagge, dat zijn dood aan den vooravond van verdere onthullingen zeer verdacht is”, zei Kathleen, die nauwelijks haar drift kon bedwingen bij die officieele onbewegelijkheid. „Trickey's dood komt juist goed van pas voor Sir Dudley, en het zou mij niet verbazen als hij er de oorzaak van was”.

„Wij moeten de dingen niet vooruit loopen, Miss Glenister, maar ik zal zeer zeker dien dokter moeten bezoeken”, antwoordde de inspecteur. „U bent overtuigd dat Mrs. Trickey beweerde dat haar echtgenoot in gesprek was met een man, terwijl u een vrouw het huis zag verlaten?”

„Ik zei niet dat ik een vrouw het huis zag verlaten”, sprak Kathleen. „Ik zei, dat ik in de gang het ruischen van zijden rokken hoorde en de punt van een roode aigrette zag, terwijl de vertrekkende de voordeur uitkwam. De chauffeur beschreef de draagster als „een deftige dame, die haast scheen te hebben”. Maar ik zou niet durven zweren, dat het een vrouw was. Misschien was het een man, als vrouw verkleed; misschien was het de moeder of de zuster van het dienstmeisje, terwijl de betreffende man in het huis bleef of langs een anderen weg eruit was gegaan. Allerlei verklaringen zullen wel in uw hoofd opkomen. Het eenige, waarvan ik zeker ben is, dat Mrs. Trickey of „Maud Blair” of Sally Grimes of hoe zij

zich ook noemt, mijn aandacht trachtte af te leiden, terwijl de geheimzinnige persoon het huis verliet”.

Wagge bedankte haar en nam afscheid, beweerend dat hij zich moest haasten den dokter op te zoeken, vóór de overlijdensacte was geteekend.

„Als een appelwagen is omgevallen, kan men alleen maar de appels weer oprapen”, mompelde hij, terwijl hij een taxi aanriep en zich naar Lipscombe Road liet brengen.

Dokter Wilson was een jonge Schot met lichtblond haar, pas gevestigd maar met een aangeboren sluwheid, welke Wagge onmiddellijk opmerkte. Zelfs de officieele kaart van de inspecteur kon den man niet aan het spreken brengen, vóór een tipje van het gordijn voor hem werd opgelicht.

„Ik begrijp u”, zei hij. „Uw belangstelling in Mr. Trickey's dood komt, doordat hij een belangrijke getuige was in de zaak, die u is opgedragen. Vermoedt u, dat er misdaad in het spel was? Nu, ik geloof wel dat ge u hieromtrent niet ongerust behoeft te maken. Ik heb reeds de acte geteekend, waarin als doods-oorzaak hartaandoening staat vermeld. De symptomen van het lijk wijzen hierop en ik heb Mr. Trickey voor hartziekte behandeld zolang ik hier gevestigd ben”.

De inspecteur knikte.

„Het eenige, wat ik zeggen kan, is, dat het jammer is”, sprak hij. „Wij treffen zoo vaak in de Yard een noodlottigen samenloop van omstandigheden, dat wij er wel in moeten gelooven. Ik verlang niet uw beroepsgeheim te schenden door vragen te stellen omtrent een patiënt, die een natuurlijken dood gestorven blijkt te zijn, maar ik vergis mij toch niet door te veronderstellen dat Mr. Trickey een vroolijk leventje heeft geleid?”

„Zijn uiterlijk was een vrij goede spiegel van zijn gewoonten, inspecteur”, antwoordde de jonge dokter met een plechtigheid, die geneutraliseerd werd door een nauwelijks waarneembaar knipoogje. „Dat is alles wat ik u omtrent mijn ex-patiënt kan vertellen. Ik weet niets van zijn omstandigheden, van zijn vroegere levensgeschiedenis of wat dan ook. Wij voorstads-doktoren zouden het zout in de pap niet verdienen als wij ons met detective-werk inlieten”.

„Zeker niet”, erkende Wagge. „Nu, dokter Wilson, ik ben u zeer verplicht, daar u mij vergeefsche moeite hebt bespaard. Daar u de doodsacte hebt geteekend zal er geen gerechtelijk onderzoek noodig zijn en dus zal de politie er niet in gemengd worden”.

„U kunt altijd het lijk laten opgraven als er later iets aan den dag komt”, zei dokter Wilson, terwijl hij zijn bezoeker uitliet.

Door een onweerstaanbare opwelling gedreven, liep Wagge langs Lipscombe Road in de richting van No. 16. Hij wist dat de gordijnen neergelaten zouden zijn in het sterfhuis, maar er was een kans dat een der bewoners naar buiten zou kijken. Hij was in dezelfde vermomming als den vorigen dag en hij wilde niet herkend worden door de meid of door „Miss Blair”.

Ja, de gordijnen waren alle gesloten, en terwijl hij snel langs het huis liep, zag hij niemand en hoorde hij geen enkel geluid. Hij liep naar het eind van de straat en was dicht bij den hoek, toen een auto Lipscombe Road inreed. Achter zich kijkend, zag hij het rijtuig stilsthouden voor No. 16. Een dame stapte uit, betaalde den chauffeur en verdween snel in het huis. Niet zoo snel echter, of Wagge zag dat haar elegante hoed versierd was met een roode aigrette.

Zich elke bijzonderheid herinnerend van Kathleens verhaal, begreep de inspecteur dat deze vrouw heel goed aanwezig had kunnen zijn op het noodlottige oogenblik, waarop Mr. Simon Trickey bezweek aan hartverlamming. Dat zij zoo spoedig naar het huis terugkeerde, wees oogenschoonlijk niet op schuld. Maar volgens het eerste beginsel van Scotland Yard moest elke draad gevolgd worden en dus deed hij stappen om de identiteit vast te stellen van de draagster der roode aigrette.

Uit het feit dat zij de auto had weggestuurd, maakte hij de gevolgtrekking, dat zij eenigen tijd daar zou blijven. Hij durfde het niet wagen zoo lang in de buurt te blijven — uit vrees herkend te worden — en hij ging naar een café aan den hoofdweg en telefoneerde bij de Yard om een helper. Terwijl hij wachtte, bespiedde hij No. 16 van het einde der straat en toen zijn ondergeschikte kwam, was hij in staat hem te verzekeren dat de dame, die hij moest volgen, nog in het huis was.

„Onderzoek waar zij woont, Peters, en rapporteer bij mij in de Yard zoodra je haar adres weet”, luidde zijn instructie. „Naam en adres is alles wat ik van je verlang. Ik zal dan zelf

de zaak verder in handen nemen. Zorg dat ze niet weet, dat zij gevolgd wordt".

De jonge detective, die zijn sporen nog moest verdienen, was te verstandig om naar de reden te vragen, maar hij beloofde te zullen slagen. Hij hield woord: tegen tien uur 's avonds kwam hij in Wagge's kamer in Scotland Yard met de inlichting dat de dame met de roode aigrette woonde op een flat in Vectis Mansions, Grosvenor Gate, en dat haar naam was Mrs. Coningsby.

„Mooi!" prees Wagge zijn ondergeschikte. „Goeden nacht, Peters. Je bent een knappe jongen".

Maar de jonge detective bleef een oogenblik dralen.

„Ik hoop, mijnheer, dat ik goed gedaan heb door dit mee te brengen", zei hij zenuwachtig, terwijl hij een boek op de schrijftafel legde. „Zij heeft dit laten vallen, toen zij het huis binnenging. Ik dacht, dat het haar anoniem per post teruggezonden zou kunnen worden als het niets voor u zou zijn."

Wagge nam het boek op en zijn oogen schitterden als sterren.

„Uitstekend", zei hij kalm. „Je krijgt nog twintig goedkeuringen, mijn zoon".

DE TIENDE HOOFDSTUK.

HET DAGBOEK VAN DEN DOODE.

Zoodra zijn helper hem had verlaten, overtuigde Inspecteur Wagge zich van de waarde van het boek dat de Fortuin hem in handen had gespeeld. Zijn eerste blik had hem verteld dat het betrekking kon hebben op de zaak. Het was een „Dagboek" met den naam van Simon Trickey op den kartonnen band. Een verder onderzoek deed hem zien, dat het handelde over de periode van Trickey's zending naar Amerika, waarvan hij Kathleen Glenister had verteld en wat door haar aan Wagge zelf was meegedeeld.

Bij het doorlezen bleek dat zes maanden later — maar in hetzelfde jaar, Trickey een tweede bezoek had gebracht aan het goudzoekerskamp te Montana, eveneens op verzoek van zijn patroon Dudley Glenister. Het lezen nam niet veel tijd in beslag. Mr. Simon Trickey had geen litterairen stijl en beperkte zijn notities tot allerlei losse mededeelingen, maar alles bij elkaar vormde een duidelijke beschrijving van hetgeen hij had gedaan in Lone Wolf City ten behoeve van den tegenwoordigen baronet.

Hij was uitgezonden om de bewijzen te maken waarop het Hooge Gerechtshof in Engeland permissie had gegeven om George Glenister dood te verklaren. De feiten waren eenvoudig vermeld om Mr. Trickey's geheugen op te frissen en zonder eenig vermoeden dat ze ooit door andere oogen dan de zijne gelezen zouden worden.

Bij zijn tweede komst in het goudzoekerskamp had Trickey ontdekt dat George Glenister ongeveer twee maanden na zijn eerste bezoek uit Lone Wolf City was verdwenen. Er was een klein kerkhof, waar voor het grootste deel zich de naamlooze graven bevonden van goudzoekers, die een gewelddadigen dood gestorven waren. Gevechten in kroegen kwamen iederen avond voor en het was gemakkelijk geweest, uit de verhalen in die woeste omgeving een dezer gedooide avonturiers te identificeren als den vermisten erfgenaam van het Glenister Baronetschap.

Trickey had een houten kruis laten plaatsen, waarop de naam van George Glenister stond, en had den redacteur van het locale krantje vijf dollar betaald voor het plaatsen van een artikel, waarin de dood verhaald werd van den Engelschen goudzoeker na een onderlinge ruzie in de Coyote kroeg.

Ongetwijfeld had dit doodsbericht de rechtsgeleerden der familie erin laten loopen, terwijl hun vertegenwoordiger overtuigd werd door het kruis op het graf. Het was best te begrijpen, dat een lid van die stijf-deftige firma niet langer dan hoog noodig was in Lone Wolf City wenschte te blijven en dat hij in een aangename omgeving een bewijs niet zoo grif zou hebben aangenomen, maar een grondiger onderzoek zou hebben ingesteld.

Maar hierna schoot het dagboek te kort. Het bevatte geen bewijs dat George Glenister dood was — en vertelde niet of hij een gewelddadigen dood was gestorven in Amerika of in Engeland. De eenige schakel, die hem verbond met het lijk dat in den kalkkuil was gevonden, was de ring aan den vinger van het skelet.

Wagge had de bladzijden, gewijd aan Trickey's eerste reis, vluchtig gelezen en nu herlas hij ze. Een bijzonderheid was

hem ontgaan en die was ook niet voorgekomen in Kathleens mededeelingen. Ze bestond slechts uit weinige woorden, maar de schrijver van het dagboek had ze onderstreept:

„Het gerucht gaat in Lone Wolf City dat G. G. een rijke goudmijn heeft gevonden, maar dat de uitgravingen gestaakt moesten worden wegens gebrek aan kapitaal".

De detective sloot het boek, stak zijn pijp aan en ging achterover in zijn stoel liggen. Deze korte mededeeling bevatte misschien den sleutel tot het heele geheim. Toen Trickey naar zijn patroon telegrafeerde, antwoordde deze hem dat hij onmiddellijk moest terugkeeren zonder zich met George in verbinding te stellen, en in Londen vertelde Dudley Glenister hem, dat hij verder de zaak per brief zou behandelen.

De kwestie was nu of Dudley Glenister, toen nog beursman, die „rijke goudmijn" voor zichzelf wilde behouden en zijn neef had gevraagd over te komen en de zaak met hem te bespreken, zoodat hij een zoet winstje kon maken vóór George vernam, dat hij erfgenaam was van de Glenister bezittingen. Als de doodemansvinger van George Glenister was, zou deze theorie de reden zijn geweest dat hij in Engeland was gekomen, ofschoon dat natuurlijk geen bewijs zou zijn dat Sir Dudley hem had vermoord.

Zijn informaties in de City hadden hem verteld dat de naam van Sir Dudley's vroegere firma was geweest „Coningsby en Glenister", en hij herinnerde zich, dat een van de gasten op Beechwood Grange, opgenoemd door Mr. Stephen Colne, een zekere Mrs. Coningsby was. Het was logisch te vermoeden, dat zij de weduwe was van Sir Dudley's overleden compagnon.

Mrs. Coningsby's antecedenten moesten nagegaan worden. De dame met de roode aigrette! Waarom stelde zij belang in het dagboek en hoe kwam zij daar op het oogenblik van den dood van den vroegeren klerk? Was zij daar in het belang van Sir Dudley Glenister en zoo ja, wat was haar motief om den baronet te helpen? En waarom had Mrs. Coningsby het dagboek niet bij haar vorig bezoek meegenomen, toen Miss Glenister haar het huis had zien verlaten? Die vraag was gemakkelijk te beantwoorden. Misschien was zij bang geworden door de symptomen van Trickey's noodlottigen aanval en dadelijk op den loop gegaan voor het ontzettende schouwspel. Toen begrijpend dat zij haar doel had gemist, was zij naar No. 16 teruggekeerd en had zich van het dagboek meester gemaakt.

Wagge trok hard aan zijn pijp, terwijl hij hierover nadacht. De oplossing voldeed hem niet. Ze deed vermoeden, dat Mrs. Coningsby op intiemen voet stond met de ordinaire filmactrice en hiervoor waren geen bewijzen. Het leek niet waarschijnlijk dat de weduwe van een rijken makelaar in effecten — als dit de positie was van de dame met de roode aigrette — in relatie stond met Mrs. Simon Trickey, *alias* Maud Blair en vroeger Sally Grimes, de dochter van den houtvester.

De inspecteur erkende voor zichzelf wat hij niemand anders verteld zou hebben — dat hij het spoor bijster was, ofschoon hij verscheiden draden in handen had.

Zoover hij kon zien, leidde geen enkele hiervan naar een zekerheid dat Sir Dudley Glenister een moord had gepleegd.

Ze konden hem waarschijnlijk arresteren onder beschuldiging van het maken en afleggen van valsche getuigenissen, maar dat — en Wagge fronste het voorhoofd bij die gedachte — was niet voldoende om den baronet van Beechwood te laten ophangen.

Endat was de taak die van hem werd geëischt door twee menschen, waarvan er een was, die hem in zijn macht had. Miss Kathleen Glenister's zucht naar wraak op den vermoedelijke moordenaar van haar broeder telde niet mee; maar Mr. Stephen Colne's opdracht lag als lood op Wagge's gemoed. De nauw verholten bedreiging van den Minister, hem ten gronde te richten in geval van mislukking, was overweldigend. Wagge wist dat hij de macht bezat die bedreiging uit te voeren.

„Als ik maar wist wat het doel is van Zijn Excellentie, zou ik hem misschien kunnen overtroeven", mompelde hij. „Ik ben benieuwd of hij verliefd is op de knappe Kathleen en Sir Dudley uit den weg wil helpen".

Wagge wijdde den volgenden dag aan het nasporen der antecedenten van Mrs. Coningsby. Het was gewoon routinewerk, maar het eischte veel tijd. De concierge van Vectis Mansions kon hem alleen maar vertellen, dat de dame weduwe was en dat zij al twee à drie jaar de flat bewoonde. Zij scheen meer geld dan vrienden te hebben. De weinigen, die ze had, waren in meerderheid uit de theaterwereld.

(Wordt vervolgd).

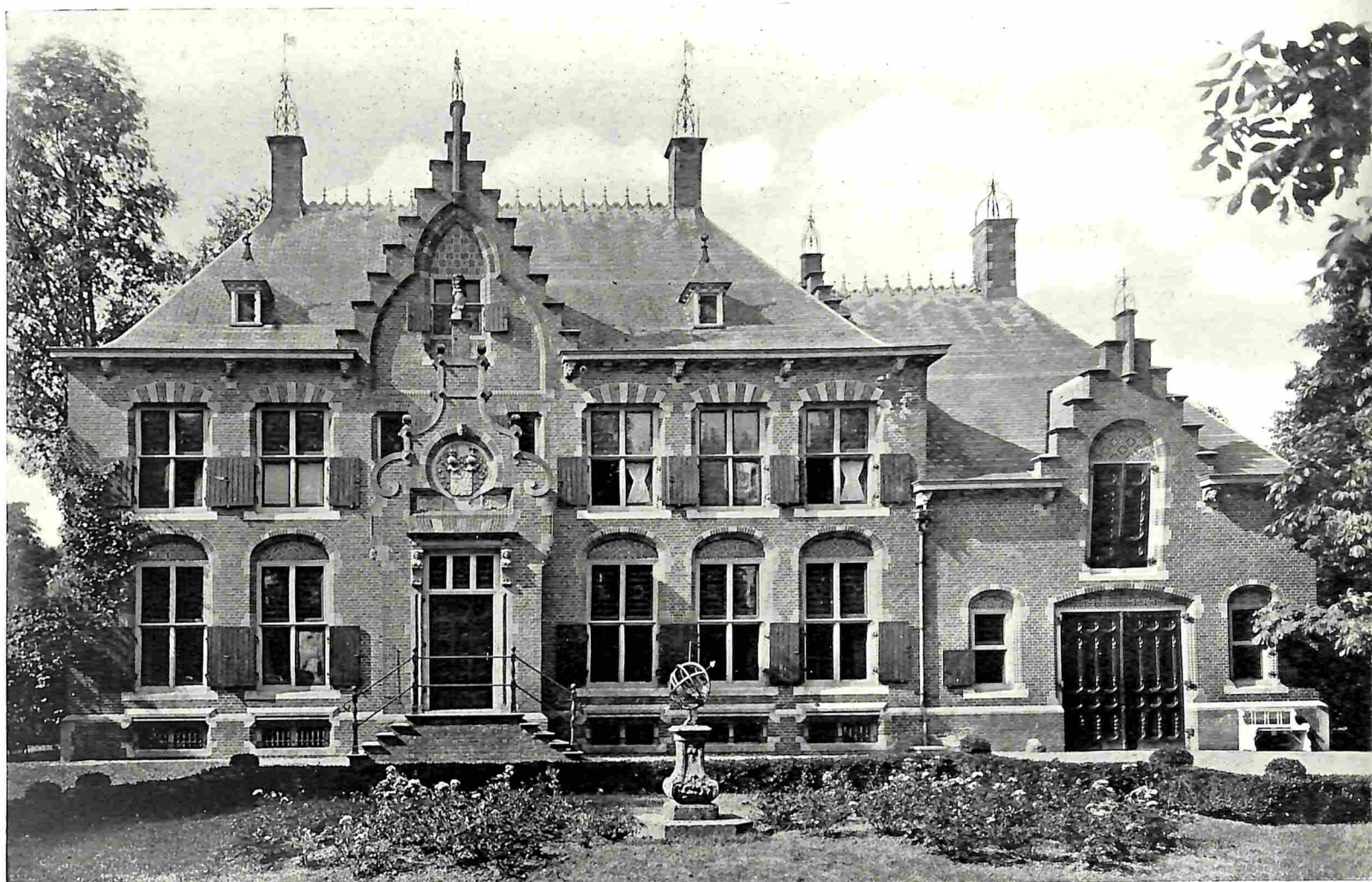

Foto C. Steenbergh.

DE VOORGEVEL VAN EPEMA STATE TE IJSBRECHTUM.

EPEMA STATE.

LAAT ik den belangstellenden lezer eerst aardrijkskundig terechthelpen. ☞ Natuurlijk in Friesland. Alles wat eindigt op *ma, ga, stra* is Friesch. Dan station Sneek. Noordwestelijk ziet men midden in het groene weidevlak een vierkant met opgaand hout. De torenspits van de slotpoort, enkele gouden windvanen steken er boven uit. Op den achtergrond verheft zich het dorpskerkje van IJsbrechtum. Het is hier polder achter polder, de streek van de oude hemmen. De hooge Hemdijk slingert zich er dwars door heen. Als men dien volgt van Sneek tot de tweede bocht, kan men afslaande langs een zij-dijk het slot van achteren benaderen. Wil men het front zien, dan volge men een goed kwartier de tramlijn Sneek-Bolsward. ☞ Friesland is in de 19e eeuw arm geworden aan buitenverblijven. Er was een tijd, dat schier elk dorp zijn stins had, waar de „haedling” woonde. Maar toen de heerlijke rechten verdwenen in den wervelwind der Fransche revolutie, toen ook vele adellijke geslachten uitstierven, werd de eene state na de andere gesloopt. Wat is er overgebleven van Hania te Holwerd, Liauckama te Sexbierum, Holdinga te Anjum, Orxma te Menaldum, Rinia te Blessum, Groot Terhorne te Beetgum, Dekama te Weidum, Beslinga te Friens en tientallen andere stinsen? De moker sloopte hun muren, de bijl velde hun hoven en bosschen. Ons gewest werd er door ontbloot van natuurschoon. Als een wonder staan daar nog de hameijepalen van Epema met deftige vazen, de stoere poort met altijd groene klimop omrankt, en daarachter een nieuw slot, omringd door de oude plantages. ☞ Het oude Epema steekt diep in den voortijd. Als men het Register van Aanbreng, een belastingkohier uit den Saksentijd (1511) opslaat, valt bij den aanbreng van het kerspel IJsbrechtum op, dat de vadersnaam Epa daarin herhaaldelijk voorkomt. Tjepka Epaz, Foppa Epaz, Abba Epaz hebben daar hun bezittingen, bestaande uit boerderijen, gras- en hooilanden. Het is meer dan een bloot vermoeden, als ik zeg, dat ze afstammen van de eigenfde zathe Epema, die in het begin der 17e eeuw tot state werd verheven. ☞ Toen de chaos van den Saksentijd tot het verleden behoorde, en uit het Friesland van het Bourgondische tijdvak

een nieuw gewest werd geboren met een eigen stadhouder, met een eigen hoogeschool en een eigen positie in de rij der vereenigde provinciën, werd Epema de zetel der Burmania's, een vermaard grietmannengeslacht, dat met veel beleid de hulk der kleine Friesche boerenrepubliek door de vaak onstuimige golven heenhielp. Boven allen steekt uit Gemma van Burmania, van wien het zeggen gaat, dat hij bij de hulde van koning Philips II in 1555 *staande* den eed van trouw aflei, met dit fiere woord: „Wy Friezen knibbelje allinnich foar God”. Aan dit feit dankt zijn volk den naam Standfriezen. ☞ Uit dit Burmaniabloed sproot Jhr. Sjuck Gerrold Juckema van Burmania, wiens vader en grootvader grietman van Wijmbritseradeel waren. De grootvader had als volmacht ten landsdage nog een der paarden geleid ter begrafenis van den stadhouder Willem Lodewijk. De vader bekleedde de gewichtige post van Dijkgraaf der Zeeweringen, die ten laste zijner grietenij kwamen. Zijn taak was voornamelijk om bij alle voorvallende gelegenheden, zoo vaak het vereischt werd, uitschrijving te doen aan alle leden van het Dijksgerecht om bijeen te komen. In tijden van storm moest hij zich vervoegen op den dijk, ten einde in geval van nood alle middelen aan te wenden om schade en doorbraak te voorkomen. Dan liet hij de dorpsklokken kleppen en de inwoners zonder onderscheid ontbieden om met schop en spade, wagens, karren of troggen, zoo goed mogelijk aan den dijk te komen, om het gevaar tegen te gaan en de ingespoelde gaten en kolken te stoppen. Hij had ook in de laatste week van October of begin November den rekendag te Sneek in de rechtkamer der grietenij bij te wonen en den omslag vast te stellen. ☞ Dit ambt is door een achttal Burmania's bekleed van 1636 af tot 1795 en van 1804—1853 door twee baronnen Rengers, zoodat aan Epema een traditie verbonden is, die ten nauwste is saamgeveven met het Friesche dijkwezen. ☞ Het was in het midden der 17e eeuw dat de pensionaris van Workum, Henricus Neuhusius, in zijn bundel Latijnsche gedichten (*Leovardiae*, 1656) den wensch uitsprak voor Jhr. Duco Martena van Burmania, dat het Friesland niet aan groote mannen mocht ontbreken uit het huis Burmania. Die wensch werd in zooverre vervuld,

dat zijn zoon Jhr. Sjuck Gerrold Juckema van Burmania een voortreffelijk staatsman en een vaardig Latijnsch dichter is geworden. Hij was een boezemvriend van Sicco van Goslinga, die zich in den Spaanschen Successieoorlog van de jaren 1706—11 als Gedeputeerde te velde jegens het vaderland zeer verdienstelijk heeft gemaakt, en bij de vredehandeling te Utrecht in 1712—13 als gezant der Republiek optrad. Als zoodanig ijverde hij voor het algemeen belang, voor de rechten van den handel, voor de bescherming der grenzen en de waardigheid van het land. Ten gevolge van het gesloten tractaat, werd hij met Willem Buys in ambassade naar Frankrijk gezonden. Het was gedurende zijn verblijf aan het Fransche Hof dat het gezegde: „Der wier nin kaei fen, sei Sikke” (Daar was geen sleutel op, zei Sikke) zijn oorsprong nam. Er waren namelijk gedurende den veldtocht eenige brieven, door Goslinga aan zijn vriend S. G. van Burmania op Epema geschreven, door den vijand onderschept, die men echter niet ontcijferen kon. Toen nu Richelieu over die brieven met hem sprak en het cijferschrift als onontcijferbaar roemde, tevens vragende naar den sleutel, had Goslinga het bewuste antwoord gegeven. De brieven waren in de Friesche taal met Grieksche letters geschreven. ☞ Jhr. v. Burmania was ook in Fransche aangelegenheden van wege de Staten Generaal werkzaam. Hij had n.l. de hand in het Fransch-Spaansche verdrag te Regensburg (1684). Niet minder maakte hij naam als Latijnsch dichter. Deze poëzie is verzameld en uitgegeven door een afstammeling van hetzelfde Burmaniageslacht, n.l. Jhr. Eduard Marius v. B., een der grootste Friesche genealogen der 18e eeuw, die hoofdzakelijk de bouwstoffen heeft geleverd voor het Stamboek van den Frieschen adel, dat is bewerkt door Jhr. M. de Haan Hetteema en Mr. A. van Halmaël, en voor het Friesche gedeelte van het uitnemend geschiedwerk over het Verbond der Edelen van J. W. te Water (1776). Het zijn verzen op het eeuwfeest der Franeker hoogeschool, waarvan hij curator was (1685), op den dood van stadhouder Ernst Casimir, op de overwinningen van Marlborough en prins Eugenius van Savoye, op de komst van Johan Willem Friso, op een redevoering van Prof. Coetier te Franeker en meer dergelijke vaderlandsche gebeurtenissen. ☞ In een anderen vermaarden dichtbundel, die aan Jhr. E. M. van Burmania werd opgedragen en den titel droeg Frisia Nobilis (Leeuwarden, 1755) vindt men verscheidene gedichten, die op de hoogtijden van Epema State betrekking hebben. Een daarvan is gemaakt door ds. J. Steentilla, predikant te IJsbrechtum op het huwelijk van Jhr. Zeino Joachim v. B. en Hylkia van Aylva (7 Maart 1706), en dat stellig op het verlovings- of bruiloftsfeest is voorgedragen. Daarin vindt men die eigenaardige nevenstelling van zinnelijkheid en geestelijkheid, die ons grof en stuitend aandoet, maar die door onze vaders als de meest natuurlijke zaak van de wereld werd beschouwd. Dan is er nog een vers van Prof. Isaäc Valckenaar te Franeker voor den heer van Epema, naar aanleiding van diens vers op Karel III van Spanje, en een „epos gratulatorium” van ds. C. Brink te Beers en Jellum. ☞ Aan rouwpoëzie heeft het niet ontbroken, toen Jhr. S. G. van B. 4 Dec. 1720 overleed en het stoflijk omhulsel in het familiegraf te IJsbr. werd bijgezet. François Halma, de begaafde Leeuwarder uitgever zong:

Men plante dan cypressen in het rond
't IJsbrechtum, waar de grietman in den grond,
Naar zijnen last, geuit met eigen mond
Wordt neergelaten.

Gansch Friesland zij met dit geboomt versierd,
Terwijl 't in 't hart met liefde d'uitvaart viert
Des groten mans, waarop geen laster giert
In Zijne Staten.

☞ Van de godsvrucht des overledenen dicht hij aldus:

Men zoeke dan in hem d'onsterfelijkheid,
Nadat men heeft het leven afgeleid
Der vromen door het offerbloed bereid
En dood des Heeren.

Burmania zag hier op door 't geloof
Op 't ledikant, als hij, voor 't aardsche doof,
Den hemel zelf als voor hem openschoof
Door vast betrouwen.

☞ Van zijn poëzie heet het:

Zijn dichtstuk stond op onverwrikbren grond,
't Scheen dat hij schreef uit 's volks gemeenen mond,
Opdat de vorst nooit zijne vrijheid schond
Noch 't recht der Staten.

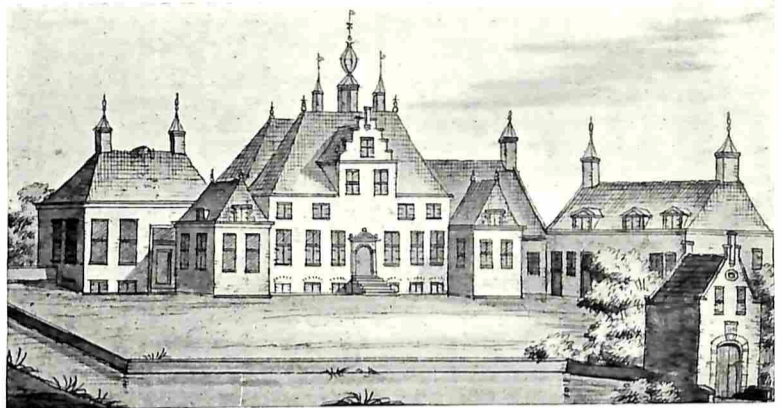

Foto C. Steenbergh.

EPEMA STATE IN 1723.

Naar een teekening van J. Stellingwerf in het Friesch Museum.

Hoe zuiver blonk dat stuk in Neêrlans taal,
Als schoot er door een schitterende straal
Van Febus hoofd, een onvergangbaar staal
Van kunst en zangen!

Waar zag men ooit, op eenen vasten trant,
Gelijk getal van verzen in 't verbandt,
Van echt Latijn en Duitsch, van door zijn handt
Ten toon gehangen?

☞ Zijn zinspreuk was Nobilitas sola est atque unica virtus, d.i. De deugd is de alleene en eenige adeldom. Het zal hem een welgevallige keuze zijn geweest, toen zijn zoon Duco Gerrold Martena v. B. de dochter van zijn vriend Sicco van Goslinga tot vrouw nam (8 Nov. 1716). Toen is voor den nieuwen heer van Epema weer heel wat poëzie uitgestort. Het huwelijk werd te IJsbrechtum voltrokken, en zoo kon Halma zingen:

Nu juicht Wijmbritsradeel, nu zijn de veldnajaden
Van 't frissche landgeweste in reijen aan den dans;
Het zegodinnendom zingt schaatrend, onder 't baden,
Den lof van 't edel paar langs Frieslands watertrans.

☞ P. Vlaming stemt in:

En gij, Wijmbritsradeel, dat, om deze echt verblijd,
Den nieuwen grietman wenscht met zijne bruid te ontvangen,
Uw ingezetenen blinkt hartelijk verlangen
En gulle vrolijkheid ter gretige oogen uit.

Foto C. Steenbergh.

DE POORT VAN EPEMA STATE, GEZIEN VAN DE NOORD WESTZIJDE.

☞ Notaris H. van der Uyl heeft ook een vers in 180 Alexandrijnen, en wenscht:

Dat Dongjum bloeije, met Ijsbrechtum in haar neven!
Wat is gansch Nederland niet aan dees stam verplicht,
Hetzij het versch beschouw de deugd en heldendaden,
Der vaders in dees eeuw, met raad en daad verricht,
Of dat zij rugwaarts ziet in 's lands historiebladen.

☞ En ook hij kan niet nalaten de weelde van den eersten bruidsnacht in plastische strofen te schilderen. ☞ Ten slotte slaat de Leeuwarder stadschirurgijn Roelof Roukema aan het dichten:

Ijsbrechtum nimmer zoo verlicht,
Nog in haar luister meer verheven,
Vervreugd zich in dat blij gezicht,
Dat twee hier worden saamgeweven,
Die d'eerste zijn van haar grietenij.
Dien zij met allen eerbied roemen,
Dewijl zij haast een eeuw voorbij,
Burmania's haar grietsluy noemen,
Nog wenschen, dat eeuw uit eeuw in,
Dat hoogampnt blijf in dat gezin.

Het uitgestrekt Wijmbritsradeel,
Met hare dorpen viermaal zeven,
Die juichen op, met open keel,
Dat zij ontvangen een nieuw

[leven,
Nu dat haar grietman is getrouwd,
Nu dat hij geeft zijn hart en

[handen
Aan Goslinga, dien hij beschouwt,
Die hem zijn leeftijd zal doen

[branden,
In een geheiligd wettig vuur
God make zulks van langen duur.

☞ Ons mogen deze kreupelrijmen dwaas schijnen, destijds waren ze voor de kleine dorpswereld, die in patriarchale verhouding meeleeft met haar adel, een gebeurtenis. Van zulk een bruiloft, waar eerejuffers en eereruiters uit de grietenij bij te pas kwamen en de dorpsautoriteiten hun toespraken hielden, wist grootmoeder nog na zestig jaar aan hare kleinkinderen in kleuren en geuren te vertellen. Hier schuilt dorpspoëzie achter al dat gelegheidsgerijmel. ☞ Dit rijk bezongen huwelijk werd echter niet met kinderen gezegend. Toen heer Duco Maart 1747 stierf, was er een aangenomen zoon, die voor den overledene een marmeren gedenkteken liet oprichten in de kerk te Ijsbrechtum, n.l. Jhr. Sjuick Gerold Juckema van Burmania Rengers, een zoon van den Groningschen edelman, Rengers van Farmsum, tevens zijn opvolger als grietman en dijkgraaf van Wijmbritseradeel, als curator van de Franeker hoogeschool en als heer van Epema. In hem werd het geslacht Rengers aan de stins verbonden. en zoo bleef het tot op dezen dag. ☞ In de laatste helft der vorige eeuw werd de oude state gesloopt en een nieuw landhuis verrees. Veel veranderde, maar de poort blijft spreken van de verledene tijden. En ook bleef iets van de patriarchale verhouding van den landheer en zijn pachters. Nog staat mij levendig voor den geest de begrafenis van den waardigen senator Wilco Julius van Welderen baron Rengers, die in Februari 1916 door zijn boeren in diepen eenvoud grafwaarts werd gedragen van uit het voorvaderlijk slot. ☞ Nog sieren jonge loten den ouden stam. Blijve Epema tot in verre dagen voor het infriesche Rengersgeslacht bewaard tot een sieraad van de omgeving, tot een brandpunt van hooge cultuur en energie!

Dr. G. A. WUMKES.

Ontvangen boeken.

De N.V. Uitgevers-Maatschappij v/h W. van Gorcum te Assen, zendt ons het mede door de Uitgevers-Maatschappij „Kosmos” te Amsterdam uitgegeven Jaarboekje voor de Pluimveeteelt (1926, 1e jaargang), onder redactie van C. S. Th. van Gink.

HET TRIPPENHUIS.

WEL vorstelijk is de woning, waar de Koninklijke Academie van Wetenschappen, het hoogste wetenschappelijke lichaam in Nederland, haar zetel heeft gevestigd, zeer zeker volkomen in overeenstemming met de vorstelijke taak, die de uitverkoren leden van dit lichaam op zich hebben genomen. Wonderlijk is 't te bedenken, dat dit kleine paleis, waar nu alle aandacht gewijd wordt aan geestelijke cultuur, zijn ontstaan dankt aan mannen, die gevoegelijk de Krupps, de kanonnenkoningen der 17e eeuw kunnen worden genoemd. 't Waren de broeders Louis en Hendrick Trip, de ijzerkoningen, typische vertegenwoordigers van 't Amsterdamsche patriciaat, die 't in 1664 lieten bouwen door den architect Justus Vingboons, een waardig discipel van Jacob van Campen, den bouwmeester van het „achtste wereldwonder”, in casu het Amsterdamsche stadshuis. Zeer zeker valt van Campens invloed te constateeren

bij dit kleine paleis, waarvan Justus Vingboons (die evenwel bij lange na niet de vermaardheid van zijn broeder Philip veroverde) zegt: dat het gebouw werd „aangeleyt van heel stercke gehaeyde massive fondementen, doorgaens met verwulde en semente kelders, en noch eenige schoone dagelijksche kamers ofte vertrekken, mede met steene-wulf-sels, behalven d'andere saelen en groote kamers, van treffelijke gestaltenisse, hebbende voorts zeer resolute, groote luchtige en schoone bordes-trappen, die wijt en mackelijk om op te gaen sijn, beginnende van beneden tot boven toe, ende daer benevens verscheidene sekrete trappen en toegangen tot de respectieve saletten, oppersaelen en kamers; is ook van binnen seer kostelijck voorsien met galderijen, portaelen, deurkosijnen, schoorsteenen en vloeren, alles uyt schoone marmoresteen konstigh gehouwen en gemaect, met verdeelde ofte gecomparteerde solders, beschildert van de konstichste schilders alhier; voorts voorsien met seer aerdige loofwercken, soo geschildert als vergult, als gesnede festonnen,

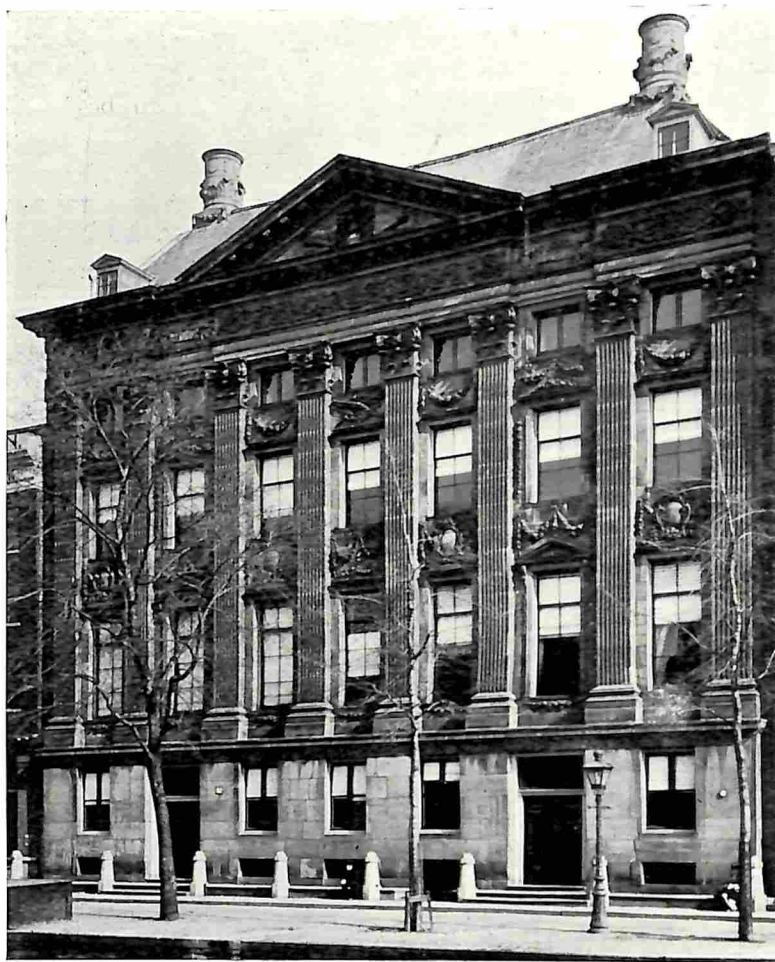

Foto C. Steenbergh

HET TRIPPENHUIS TE AMSTERDAM.

gecomponeert van bloemen, vruchten en andere sierlijkheden”. ☞ Nog zijn vele van deze „sierlijkheden” te bewonderen in het huis, waar nu niet meer een patriciër als burgemeester Louis Trip, als zijn broeder Hendrick, de pracht en praal ten toon spreidt, in overeenstemming met de weelde en de schoonheid, waaraan zoovele belangrijke kunstenaars meewerkten. Jarenlang zijn die weelde en schoonheid verborgen geweest onder lagen witkalk, totdat, dank zij vooral de bemoeiingen van Jhr. Victor de Stuers, den Rijksbouwkundige J. van Lokhorst en J. J. Greeve, den custos der Academie, die als eerste de geschilderde plafonds herontdekte, zij weder te voorschijn zijn gebracht. ☞ Vele waren de lotwisselingen van het gebouw geweest, nadat de beide eerste bewoners, de gebroeders Trip, van wie de een de Zuidelijke, de andere de Noordelijke helft van het gebouw (door een soliden muur streng van elkaar gescheiden) heeft bewoond, en ook hun directe afstammelingen overleden waren. ☞ 't Huis was bij uitstek geschikt voor de waardige huisvesting van kunstcollecties, gelijk voornamelijk particulieren in die dagen plachten bijeen te brengen. Zoo woonde er in den aanvang der 18e eeuw de kunstliefhebber van der Stell; omstreeks 1750 verzamelde de bekende Maecenas Gerrit Braamcamp, geadviseerd door zijn boezemvriend, den schilder Engel Sam, er een keurcollectie van 300 schilderijen. In 1801 kocht de kunstmakelaar Cornelis Sebille Roos het: hij was reeds

Foto C. Steenberghe.

DETAIL VAN HET PLAFOND DER RECEPTIEZAAL IN HET TRIPPENHUIS DE FAAM, DIE DEN VREDE VERKONDIGT.

geruimen tijd huurder en heeft er in 1798 een kunstgalerij aangelegd, waar tevens geregeld teekenoefeningen voor jonge schilders werden gehouden. Ook als tentoonstellingszaal en als veilinglokaal werd 't gebruikt. ☒ Maar hiermede is de kunstgewijde levensperiode voor het Trippenhuis een tijdlang afgesloten: het Wetgevend Lichaam kwam er sinds 1808 bijeen, terwijl tevens de archieven van het Hof der Rekeningen er werden geborgen. Het Koninklijk Instituut werd opgericht, de voorganger van de tegenwoordige Academie van Wetenschappen en zou eveneens binnen afzienbaren tijd in het Trippenhuis worden ondergebracht. 't Zou echter 1812 worden, voordat de administratieve commissie aan de 4 klassen kon berichten, dat deze in het Trippenhuis haar vergaderingen konden houden. Tevens werd een voorstel ingediend voor de indeeling der verschillende vertrekken. Maar heel kort slechts had het Instituut alléén over het Trippenhuis te beschikken; al in 1814 moest het vele vertrekken afstaan aan 's Lands museum van schilderijen, oudheden, kunstwerken en penningen en aan het Kabinet van natuurlijke historie (later naar Leiden verplaatst). En als schilderijmuseum hebben oudere Amsterdammers de heugenis bewaard aan het Trippenhuis, de voorgangster van het Rijksmuseum. Daar waren bijeengebracht de Nachtwacht, de Avondschool van Gerard Dou, het werk van Jan Steen. ☒ Gelukkig is deze verbintenis van kunst en wetenschappen niet geweest en 't was voor het Instituut, sinds 1851 vervangen door de Koninklijke Academie van Wetenschappen, een verademing, toen eindelijk, in 1886, het Rijksmuseum gereed kwam en de kunstverzamelingen daarheen kon de worden overgebracht. Toen kreeg de Academie weer de volledige beschikking over het geheele gebouw, waar langzamerhand weer de oude plafondschilderingen, de oude dessus-de-portes en wat dies meer zij, te voorschijn werden gebracht. Voorwaar een woning, de wetenschap waardig! Jammer is 't evenwel, dat deze woning zoo ontoegankelijk is voor den leek, die, op de publieke tribune in de groote vergaderzaal opgeborgen, als eens een enkele maal de wetenschap hem in haar tempel trekt, weinig vermoedt, dat elders de prachtige geschilderde plafonds, die in de vergaderzaal de vakken der zoldering ledig laten, bewaard zijn gebleven. Deze plafonds werden geschilderd door Nicolaes Helt van Stocade: in de 19e eeuw heeft men ze weer aan het licht gebracht. Zoo bleef het plafond in de receptiezaal, eenmaal de salon van Hendrick Trip, bewaard. Daar vinden we het wapen van

Trip en de Geer en een allegorische voorstelling van den vrede van Munster. De vergaderzaal was eenmaal de groote zaal van burgemeester Louis Trip. Jan Vos, die een berijmde beschrijving gegeven heeft van al de plafonds in het Trippenhuis, deelt mee, dat hier de schildering bestond uit de familiewapens van Louis Trip en Emmerentia Hoefslager met allegoriën van de Wakkerheid, de Nering, den Rijkdom, de Fortuin en van de vier werelddelen Europa, Azië, Afrika en Amerika. ☒ Het eerst werd indertijd het plafond van de tegenwoordige Bilderdijkkamer ontdekt door Greeve, waarvan Jan Vos dichtte:

De Daageraadt ontsteekt haar toorts, om 't volk te wekken;
Haar hairen pronken met bedaude roozeblaan,
De logge Slaap moet voor de Wakkerheid vertrekken:
Zoo wordt het woelend hof der zorgen opgedaan.
De huiszorg lijdt bij daag geen uitgestrekte leeden;
De standt van 't huis bestaat in vlugge wakkerheeden.

☒ Waarschijnlijk was hier een der slaapvertrekken, gelijk ook de tegenwoordige bestuurskamer eenmaal als slaapvertrek moet hebben dienst gedaan, getuige de plafondschildering. ☒ Tenslotte zijn nog vermeldenswaard de dessus-de-porte, door Allart van Everdingen geschilderd. Deze kunstenaar woonde van 1640 tot 1644 in Zweden en Noorwegen, maakte daar, in opdracht van de heeren Trip, studies van 't landschap en schilderde dan boven de deuren naar vergaderzaal en receptiezaal, van Bilderdijkkamer en bestuurskamer, doeken met voorstellingen van Noorsche bergstroomen en water-vallen en van een geschutgieterij. Een hulde aan het land, waar de Trips hun fortuin bijeenbrachten. ☒ En ten slotte rest ons nog het beeldhouwwerk in de vestiaire, door den Zuid-Nederlander Jean Baptist Xavery, die veel voor de rijke patriciërs werkte, in marmer gebeiteld, van een edele, ranke schoonheid, die licht brengt in dit van ernst haast zwaar-moedige gebouw.

RO VAN OVEN.

Foto C. Steenberghe.

HOEK VAN DE RECEPTIEZAAL IN HET TRIPPENHUIS.

MEEUWEN.

's WINTERS vliegen de meeuwen boven Amsterdam — in groepen, in groepjes, paarsgewijs, alleen . . . Ze slenteren wat rond in de lucht, toeristen, eenige weken, dan onverwacht verdwijnen ze weer. Soms heel hoog zwevend, elkaar toekrijgend — 'n geluid tusschen dat van een huilend kind, pauw, kat; snerpend in de afgesloten ruimte tusschen gebouwen, grachten, zich verliezend, harmonieus bijna, in de oneindigheid van zee en lucht daarbuiten — dan weer laag over het water scherend inpikkend, hier, inpikkend daar, geven de meeuwen kleur en levendigheid aan de kilte van steen, hout, ijzer. Amsterdam's witte meeuwen zijn als bloemen in een hygiënisch-kaal sanatoriumlokaal. ☞ Waar ze vandaan komen — waar ze heengaan? . . . ☞ Zijn er voor deze trekkers vaste routes, geslacht op geslacht uit overleveringsinstinct trouw gevolgd? De zeelui zullen dat hardnekkig blijven beweren, de ornithologische waarnemingsstations spreken van opvallende afwijkingen — de wetenschap twijfelt; de artiest . . . Maar naar diens meening wordt als van zelf sprekend niet gevraagd. Zoologisch juist: de trekroutes, de trektijd, wijze van trekken hangen af van de soort, weersgesteldheid, voedselvoorraad. Zeker is, dat zij allen eenmaal Noord-trekken — vroeg of laat. In het Noorden — ergens — is het vaderland: Siberische kusten, Atlantische rotseilanden, Noorsche Fjorden — eenzame vergeten oorden. En aaneen gedrukt liggen daar de nesten van de broedende kolonie, bijna zij aan zij broeden de paartjes. Kinderen van de oneindigheid, mijlen en mijlen aaneen ver wegvliëgend, hokken schuw de meeuwen tezamen als, gedwongen door voortplantingsaandrift, de vogels tijdelijk aan den aard zijn verbonden . . . ☞ Er is een vijver in *Artis* waar de watervogels huizen in een semi-vrijen toestand, in een illusie van onafhankelijkheid, in een milieu, gelijkend op hun natuurlijke omgeving. Ze zijn er allen: de ooievaar suffend op één poot, de reiger wadend in een greppel, de lange hals met rhythmischen schok wiegend voor en achter, de roerdomp rietkleurig, rietvormig, riethoog, lepelaars, laatste exemplaren van een verdwijnend schoon diersoort, kemphanen, nietige druktemakertjes, zich dik opblazend in hun fantasie-schildkragen; dan: een buitenlander: de Cormoran, beruchte vischroover, een pelikaan, mythische figuur met waardigen hapbek, vele eenden, en daartusschen door laveerend, onbeduidend klein met saamgevouwen vlerken, zwemmen meeuwen, grijswitte en witgrijze. ☞ Langs den oever van den vijver staan er eenige op een rijtje — als aan de zee-kust afzoekend wat vloed brengt, wat eb achterlaat — ze slaan met den vleugel, dien ééne machtigen vleugel — de gekortwielde vlerk, het afgeknauwde stompje stoot hokkerig mee met het waaiende gewuif van het onverminkte tweelinglid; de geleewiekte meeuwen „vliegen” . . . ☞ Roepend toeren weer anderen boven den vijver. Het zijn de voorbijtrekkers, de tijdelijke, het zijn Amsterdam's wintermeeuwen, hier gelokt door het voer van de soortgenooten. De fabel van La Fontaine: de magere schooierende wolf en de vette waakhond . . . aan den ketting. ☞ Soms, brutaal, komt een der wilden op den grond, nadert het voer, schrikt van de omstanders — een waarschuwinggil, schiet weg, hoog óp . . . De Artismeeuwen, instinctief ageerend op het gevaarsignaal, vlieg-springen op, één voet hoog, kijken beangstigd, niet-begrijpend, vliegen mee weg met de wilden, onbeholpen over den grond

Foto C. Steenbergh.

HET TRIPPENHUIS. PLAFOND IN DE BESTUURSKAMER.

voorthuppelend met onsymmetrischen invaliden vleugelslag . . . ☞ De dieren hebben het hier goed en zijn tevree — zij zijn hier geboren of jong gebracht en de vijver is voor hen de gansche wereld. De ooievaars broeden op hun nest één meter boven den grond — een trapje helpt ze erop — even enthousiast als op het oude wagenwiel op hoogen paal, boerderijen, torens; purperreigers, van hier uit overgebracht naar een meertje ter kolonisatie en vestiging van de soort, waren 's avonds weer in Oost-Amsterdam, in *Artis*, het home; nesten wilde eenden, hier uitgebreed door geleewiekte ouders, toevalligerwijze niet zelf gekortwielde, bleven vrijwillig in den grooten vijver, vliegen weliswaar dagelijks weg, scharrelen in de stadsgrachten, houden den dierentuin echter tot centraal punt van hun bestaan. ☞ Menschen, egocentrisch denkend, bezien een dierenleven antropomorphisch — dus verkeerd . . . Echter . . . als in trektijd nerveus opspringen en fladderen de ooievaars, reigers, ganzen, zwanen van ver-hoog hoorend den trek-schreeuw van den V-vormigen troep, een wanhopig gevecht tusschen oerinstinct — wegwillen, wegmoeten — en het mechanisch obstakel, ze spijkerend aan den grond? . . . ☞ Onder de wilde honger-meeuwen, parasiteerend op den overvloed der gevangenen, is een jong mannetje, grijzige kop nog, de laatste kuikenveeren, — onder de tammen is een jong wijfje. . . Als hij geregeld hier weerkomend, genoeg en te veel gegeten heeft, kleine zilverglinsterende visch, ze opslikkend na opgooi boven zijn kop, ze opvangend in den gretigen bek, blijft het jonge mannetje nog wat talmen, zwemt dan zij aan zij met het wijfje, geeft het zoo nu en dan een knauw in den kraag, ruwe visschersliefkoozing, tegelijk gezagsvertoon. Dán, incens — hup! — uit het water . . . en weg vliegt de manmeeuw; hij ziet niet om, rustig doorvliëgend; het wijfje volgt wel, natuurlijk . . . Hoog in de lucht geeft hij zijn bevelen, er is niemand om ze op te volgen. En daar beneden in dat kleine plasje tusschen boomen — verachtelijk zoet water! — roept een wijfjesmeeuw, het kopje achterover, het witte stipje na. . . ☞ Elken dag komt de manmeeuw terug — de twee groote drijfveeren in de natuur: de honger en de paardrift — voedt zich goed, ziet haar dan weer, geeft gevoelige standjes . . . Hij heeft om haar gevrijd, zij vond het goed — allicht! hij is toch een flinke stevige meeuw? — dus moet zij als net vrouwtje gehoorzaam volgen . . . ☞ Dan zwemmen ze tezamen wat rond, roeiend langs de ernstige zwanen en pelikanen, babelen met korte keelklankjes, misschien wel over eenzame kusten, eieren, kuikens, leuke dingen, bruinig met zwarte stipjes, onzichtbaar tegen den duingrond . . . ☞ Na een poosje — als steeds — vliegt hij weer op, en weer gilt het wijfje, slaat met de domme vleugels — één gaven, één vernielden — hij blijft wat toeren, roept, lokt, dreigt, schijnt niet te kunnen begrijpen, zakt weer af in het water, doet heel boos, en weer zwemmen zij naast elkaar in het kommetje rond . . . 's Nachts op een eenzamen paal in het havenwater staat — alleen — de manmeeuw te slapen, kop onder de veeren, balancerend op een poot . . . ☞ De meeuwen trekken weer noordwaarts, elken dag zijn er minder, hier en daar nog een achterblijver. Ook de jonge manmeeuw is er nog. Steeds komt hij terug in den *Artis*vijver, steeds gaat hij weer alleen. Hij wordt onrustiger — het is het hoogste tijd, het broedseizoen begint, de kolonie is al aan het nestelen en dan . . . zijn liefdesverlangen; zij is nu toch

zijn wijfe en daarginds is de plaats van meeuwenliefde, daar ver weg, waar zij uit het ei kwamen het vorig jaar, twee dagen vliegen van hier . . . ☞ Op een morgen, zenuwachtig boven het vijvertje vliëgend dan hoog, dan laag, steeds roepend en vleiend, schiet als met een onverschilligen geërgerden ruk de manmeeuw op — er zijn nog zooveel wijfjes die graag . . . — en vliegt heen, stevig doorslaande met de lange gebogen vlerken . . . Een wijfe zoeken en . . . vinden, dan naar het Noorden; paren, nestelen — het voortbestaan van de soort! ☞ En voort vliegt de jonge manmeeuw, zooals eeuwen en eeuwen al vogels naar het Noorden vliegen. Hij vliegt naar het Noorden — alleen

D. J. D. J.

BELEEFDHEIDS-VORMEN.

BELEEFDHEIDS-vormen kan men in de samenleving niet missen. Maar men overdrijve ze niet, en voele zich niet ongelukkig of make zich niet boos als een ander daarin jegens ons te kort schiet. ☞ Justus van Effen heeft in zijn *Hollandsche Spectator* (vertoog van 24 Juli 1733) op een niet onvermakelijke wijze den draak gestoken met hetgeen hij *rangziekte* noemt. „Deze *rangziekte*” — schrijft hij — „openbaart zich op tweederlei wyze. Zommigen, dog die 't minste getal uitmaken, stellen zig recht voor de vuist, en zonder omwegen, in 't bezit van de rang, die ze denken hun toe te koomen, op de zelfde wyze, als iemand naar zig neemt iets, aan 't welk hy eene onbetwistbare eigendom meent te hebben. Aldus ziet men niet weinige mans, en nog veel meer vrouwen, die geduurig in eene ongeruste oplettendheid zig bezig houden, om anderen een kans af te zien, om de hoger hand te nemen, en de eerste uit of in te gaan, die zig op het bitterste beklagen, wanneer zulks hun mislukt, en een onverzoenlyken haat voeden tegens luiden van 't zelfde Character, die door behendigheit of stouthed hen de pas hebben geweeten af te snyden en in dit hun gewaand recht aldus hebben te kort gedaan.” „Ik weet” — vervolgt hij — „een zeer aanmerkenswaardig staaltje van dat slag van onbewimpelde rangzugt, dat my medegedeeld is, door een geloofwaardig, en fatsoenlyk man, die zelf een van de Acteurs van die klugt was geweest. Deezen Heer door oplettend reizen aan de beschaafte hooven, 't waarnemen van malle en ongemakkelyke ceremonien hebbende ontwend, gebeurde het met een Vriend een wandelingetje te doen; Hy had zig zonder 't minste opzet aan deszelfs rechterhand geplaatst, dog nauwlyks waren ze eene der stads poorten genaderd, wanneer de ander die tot dusverre eenigzins onvergenoegt en geemelyk had gescheenen, schielyk van plaats veranderde, en de hooger hand nam met deze woorden: *Met verlof, Myn Heer, dewyl gy my, daar ik regeerend Scheepen van de stad ben, den rang van zelfs niet geeft, zult gy my wel ten besten houden, dat ik ze zelf neem; 't Is niet dat ik 'er juist op staa, maar de burgers zouden denken, dat ik niet wist de eer die my toekomt.* Myn vriend verschoonde zig zo wel als hy kon, en daar op ontvolkt zig het gelaat van zyn makker, en de

conversatie wordt vrolyk, en levendig; Al pratende waren ze vyftig a zestig roeden ver buiten de stad geraakt, en vermids het district van de zelve zeer naauw bepaalt is, bevonden zy zig in eene nabygelege jurisdictie, in de welke myn Vriend een van de leden der Scheepensbank uitmaakte. Zo draa deze dit gemerkt had, trad hy zagtjes agter den ander om, en met het gesprek voortgaande, als of het de natuurlykste zaak der waereld was, nam hy de plaats die hy verlaaten had weder in. De ander hier door ten hoogste verbaast zynde vroeg met een ontsteld weezen, wat zulks mogte beduiden? *Dat is immers ligt te begrypen, was het antwoord, ik volg maar de reegel, en 't voorbeeld dat Myn Heer my gegeven heeft; Ik heb u in uwe juris-*

dictie de eer gegeven, die u onbetwistbaar toekwam, en gy zyt te billyk om kwaalyk te neemen, dat ik in de myne den rang die my niet betwist kan worden my toeëigen, en de verbygangers, dien daar, buiten twyfel ten hoogste aangelegen legt, toon, dat het geen my toekomt my zo wel als aan iemand, wie het ook zy, bekend is. Myn Heer de regeerende Stadsscheepen stond in 't begin eenigzins verzet over zo een onverwagt compliment, en wist niet wel of hy 't zelve als ernst of als boertery moest aannemen; Dog dewyl hy anderzins een man van oordeel was, en te doen had met iemand, die hem ver in geboorte overtrof, en door 't gezag van magtige vrienden eerlang ook in waardigheid stond te boven te gaan, nam hy met een lachend weezen den hoed af, en onder een diepe strykade, betuigde hy myn vriend, dat hy op een' anderen tyd de jurisdictien beter zou leeren onderscheiden, en wanneer zyn makker, zo dra hy weder onder het district der stad was, zig op nieuws aan de lage hand wilde plaatsen, wierd hy daar in belet door een vriendelyk grimlachje verzelt, met een' belofte om in het toekomende omtrent dusdanige beuzelingen minder viesheid te toonen.”

Mr. C. BAKE.

Foto C. Steenbergh.

HET TRIPPENHUIS. BOVENGANG MET DESSUS-DEPORTE, GESCHILDERD DOOR ALLART VAN EVERDINGEN.

De Steenlooper.

ARENARIA I INTERPRES.

DEN 27sten Augustus 1922 opende de oeverlooper de rij van kleine, Noordelijker broedende, strandvogels, die op hun verren tocht langs de Atlantische kusten, aan Schouwens boorden even het koperen draadje aantikten en hun beeld achterlieten op de gevoelige plaat in het donkere kastje, daar opgesteld. ☞ 't Was een schitterend succes zoo op de allereerste poging. En met een klein fortuintje, of liever, zonder tegenslag, had ik een dubbel succes te boeken gekregen. Een uur na mijn oeverlooper immers betrad de steenlooper dezelfde plaats en was gekiekt. De plaat gaf echter een wazig vogelbeeld te zien, niet de moeite van het afdrucken waard. ☞ Een paar weken later stond op dezelfde plek een intusschen nieuw gemaakte camera. Na enkele uren was weer de steenlooper vereeuwigd. In den ontwikkelbak werd de plaat als inkt zoo zwart. Ik had verzuimd een schroef aan te draaien, waardoor het licht het toestel binnendringen kon. ☞ En zoo iemand — ik merkte dit in een vorig artikel al op, — dan wordt vooral den vogelfotograaf het geringste verzuim zwaar

aangerekend: Ik kreeg dat jaar de kans op een steenlooper niet weer, het volgende niet en het derde jaar ook niet. Ik liet hem echter niet schieten. Nauwelijks was Augustus in 't land, of de tuf daverde naar mijn knusse inlaagje — Kistersinlage onder Zierikzee — waar ik hem altijd vinden kon. Twee, drie camera's werden neergezet, doch aldoor zonder succes. ☼ Tientallen liters benzine had hij me al gekost, doch 'k gaf het niet op, hij zou er aan gelooven. September 1925 ging het dus weer op den steenlooper los, zonder veel hoop echter. „'t Wordt zoo zachtjesaan je bête noire”, zei m'n vriend, die geregeld mijn fotografische werkzaamheid met de grootste belangstelling volgt. En ja, hij mocht dit met het volste recht zeggen, doch dat het beest me het leven zuur maakte, was volstrekt niet waar. Het vulde heel aardig mijn vrije dagen en mijn verlangen, het te krijgen, werd ook weer getemperd door de gedachte, wat ik zou moeten fotografeeren, als ook hij binnen was. Zoo zette ik onverdrotten, doch zonder eenig spoor van gejaagdheid, mijn pogingen voort. ☼ 't Werd October.

De enkele exemplaren, die in Kistersinlage geregeld verblijf hielden, mogelijk den heelen zomer er vertoefd hadden, hadden me geen kans gegeven. Mijn hoop was nu gebouwd op de groote scharen, die op den trek langs kwamen. Vele malen had ik honderden bij elkaar zien zitten op den hoogen, zandigen oever van de breede vaart, die van den inlaagdijk van Flauwers inlaag recht op het stoomgemaal toeschiet. Ook had ik vorige jaren daar al camera's gehad, doch de uitgestrektheid van het terrein liet zooveel gelegenheid om zich neer te zetten, dat ze bij het minste verdachts, dat ze in de camera mochten zien, deze ver links konden laten liggen. ☼ Evenwel, toen ik op een zonnigen Zaterdagmiddag een talrijk gezelschap van mijn bonte vogeltjes, miniatuurkievitjes gelijk, zag staan dutten of gejaagd heen en weer dribbelen, soms grappig voortthinkend op één poot, meters ver, toen kon ik er weer niet vandaan blijven. ☼ Was de vaart al gedolven over een lengte van een paar kilometers en strekte zich dus evenver de rug van opgeworpen aarde, waarop de steenloopers graag zaten, langs den oever uit, ik zag toch steeds mijn vogeltjes op het dwars-

stuk van de vaart, dat naar het stoomgemaal toeschiet, een paar honderd meters lang. Als ik op dien afstand vier camera's opstelde, dan zou ik toch op den duur moeten slagen. ☼ Den eerstvolgenden Zaterdag en Zondag echter was mijn moeite weer vergeefs. Dit was voornamelijk te wijten aan een omstandigheid, die geen verband hield met de ge- of onwilligheid der vogels. Reeds toen ik mijn operatieterrein naderde, had ik niet veel hoop op succes. Ik miste in de naastgelegen weilanden de troepen mantel- en zilvermeeuwen en wulpen, waaruit ik begreep, dat het in de Ooster Schelde achter den dijk laag water was, en de zeevogels, groot en klein, het grootste deel van mijn — in fotografischen zin — korten dag, azende zouden doorbrengen op de nu blootliggende banken en platen. En mijn kans op den enkeling, die binnen bleef, was om één dubbele reden zeer gering: ten eerste door de uitgestrektheid van het terrein en ten tweede, omdat de enkeling veel meer de heuveltjes schuwte, die de camera's verbergen, dan de massa, die, volgens mijn ervaring, zich als gemeenschap, rustiger en minder argwanend gevoelt tegenover ongewone of vreemde zaken in hun dagelijksche omgeving. ☼ Zooals ik reeds opmerkte, kreeg ik beide dagen nul op 't request en moest ik voor

mijn kans mijn volgende vrije dagen afwachten. Het werd gauw genoeg weer Zaterdag en vol moed ging het op de rijke vogelweilanden af. Nu stond het er beter voor: ik zag weer de duizenden wulpen en de groote, stroeve, zwartgevlakte mantelmeeuwen binnen, tientallen, soms honderdtallen strandloopers zweefden over de breede vaarten; om alle putten en plas-sen in de weiden stonden of liepen vogels, groote en kleine, zoodat het me dien dag in ieder geval niet aan vogels ontbreken zou. ☼ Beladen met fotospullen kwam ik aan de kade, waar de steenloopers zich zoo graag ophielden. Ik had opgemerkt, dat de paaltjes, die het wegzakken van den oever moeten voorkomen, een groote aantrekkelijkheid voor ze hadden. Meermalen zag ik ze op deze paaltjes staan dutten, paaltje aan paaltje, tientallen meters ver, zooals ook de scholeksters dit kunnen doen. ☼ Het opstellen der camera's nam wel anderhalf uur in beslag. Ofschoon het, bij toepassing van de automatische of elektrische methode, erg eenvoudig klinkt: „Je stelt je camera en de contactdraden maar even, en gaat wandelen”, moet men niet denken, dat je de zaak een, twee, drie voor elkaar hebt. 't Is een uiterst secuur en tijdroovend werkje. ☼ Eerst tegen één uur stonden vier camera's op gasten te wachten. 't Was tamelijk laat op den dag, doch 't had ook weer zijn reden: de kade was de eenige plaats, die me kans gaf, doch er was natuurlijk weer een maaër aan verbonden, anders zou 't den velfotograaf al te spoedig zijn gegaan: de vaart liep Oost-West, de lens keek naar 't Zuiden, recht tegen de zon in, gedurende 't grootste deel van den dag. Na één uur, ja, dan kon ik, door bijzondere maatregelen te treffen, voorkómen, dat direct zonlicht in de lens scheen. En zoo was het bezwaar niet zoo groot, dat ik maar van één tot drie uur — de grens van voldoende licht — tijd had om opnamen te verkrijgen. ☼ Terwijl we — mijn acht jarig zoontje was bij me — met de camera's bezig waren, gonsden af en toe kleinere of grootere vluchten strand- of steenloopers langs ons heen, verlangende zich op het geliefkoosde plekje neer te zetten, naar ik hoopte. En toen we ons terugtrokken, zagen we niet zoo ver van de camera's al enkele voorloopers zitten.

☼ Terwijl we ons verwijderden, kwam een groote schare vogels, steen- en strandloopers, over ons heen. Ze beschreven een wijden boog, zwenkten plotseling al dalende en stonden op de kade en op de paaltjes. ☼ Ik dacht even na. Ze waren nog wel vijftig meter van de eerste camera af. Bepaald schuw voor den mensch zijn deze vogeltjes niet; bij zijn nadering zullen ze eerst zich loopende een eindwegs verplaatsen of even enkele meters op de wieden. Als ik eens probeerde, ze met een zoet lijntje langs de camera's te drijven. Als dit lukte, kreeg ik binnen een kwartier vier kansen. We gingen dus naar den hoek der wei en vandaar voetje voor voetje, veinzende de vogels niet eens te zien, in de richting van deze. Nog twintig meters ver zijnde, vloog de familie op, doch zette zich even verder neer, vlak bij de eerste camera. We gingen zitten, om de gasten gelegenheid te geven, daar maar flink heen en weer te loopen. Elk oogenblik wachtte ik een plotseling uiteenstuiven, als de sluiters zou klappen, doch de laatste passeerde mijn draad, zonder dat ik van schrik iets merkte. ☼ Toch bleek de sluiters zijn werk gedaan te hebben. Nu ging het langs de tweede camera heen, de derde en eindelijk de vierde. Daar ging dan op een gegeven oogenblik de troep op het krijtend alarm van één hunner — ik zag hem op den

Foto C. Steenbergh.

HET TRIPPENHUIS. SCHOORSTEENSTUK IN DE VESTIAIRE, VOORSTELLEND APOLLO EN DAPHNE, DOOR DEN BEELDHOUWER JEAN BAPTISTE XAVERY IN MARMER GEBEITELD.

den, kwam een groote schare vogels, steen- en strandloopers, over ons heen. Ze beschreven een wijden boog, zwenkten plotseling al dalende en stonden op de kade en op de paaltjes. ☼ Ik dacht even na. Ze waren nog wel vijftig meter van de eerste camera af. Bepaald schuw voor den mensch zijn deze vogeltjes niet; bij zijn nadering zullen ze eerst zich loopende een eindwegs verplaatsen of even enkele meters op de wieden. Als ik eens probeerde, ze met een zoet lijntje langs de camera's te drijven. Als dit lukte, kreeg ik binnen een kwartier vier kansen. We gingen dus naar den hoek der wei en vandaar voetje voor voetje, veinzende de vogels niet eens te zien, in de richting van deze. Nog twintig meters ver zijnde, vloog de familie op, doch zette zich even verder neer, vlak bij de eerste camera. We gingen zitten, om de gasten gelegenheid te geven, daar maar flink heen en weer te loopen. Elk oogenblik wachtte ik een plotseling uiteenstuiven, als de sluiters zou klappen, doch de laatste passeerde mijn draad, zonder dat ik van schrik iets merkte. ☼ Toch bleek de sluiters zijn werk gedaan te hebben. Nu ging het langs de tweede camera heen, de derde en eindelijk de vierde. Daar ging dan op een gegeven oogenblik de troep op het krijtend alarm van één hunner — ik zag hem op den

draad stappen — plotseling de lucht in. Drie van de vier camera's bevatten een belichte plaat en 't was nog geen half twee. Ik kon dus nog een keer de kans krijgen. ☒ Ik schoof nieuwe platen voor, zocht met mijn kijker den modderrug langs de vaart af en zag de knapen zitten, een paar K.M. ver weg, in een andere wei. We besloten ze te gaan „halen”. Na een minuut of tien noopten we het kleine grut er vandoor te gaan. Wat verder zetten ze zich weer neer. We volgden ze heel rustig, opdat de vogels niet het idee zouden hebben, dat ze voortgejaagd werden. Nog een paar keeren vlogen ze op en gingen weer zitten, tot ze weer dicht bij de camera's waren. Zoo mooi als den eersten keer ging het nu niet. Bij de eerste camera was 't al mis: een der vogels maakte contact en de heele troep vloog heen. Daar 't licht te zwak werd, brak ik op en ging met vier belichte platen naar huis. Slechts één gaf een goed negatief. Op twee kwam een wazig beeld: de vogel was te vlug over 't contact heengierend. De vierde plaat bleek te zeer gesluierd. Evenwel — 't doel, waarnaar ik drie jaren lang uitgekeken had, was bereikt; de steenlooper gefotografeerd.

Foto Vijverberg.

STEENLOOPERS.

☒ Intusschen zou de steenlooperhistorie niet volledig zijn geweest, als ze niet besloten was geworden door een soort avontuur. In het bewuste weiland liepen een aantal jonge ossen en twee jonge paarden. Bij het verlaten van de wei zeg ik tegen mijn zontje, dat mijn zware leeren jas had aange trokken en daarbij nog een camera en de spa meesjouwde: „Laat het hek maar aanstaan, maar help me onthouden, dat ik het straks sluit!” Ik ga de camera's op de tuf sjoeren, waar juist tijd genoeg mee heengaat, om te vergeten, wat ik gezegd heb. Op mijn jongen sla ik tijdens dat werk geen acht. Alles goed vast, de zoon op de duo, . . . laat gaan! Aan 't hek wordt niet gedacht, noch door mij, noch door Job. ☒ Een half uur later thuis, dan vergadering, platen ontwikkelen, de nieuwe leesportefeuille inspecteeren, slapen, . . . tot half vier in den morgen. Dan word ik wakker, klaar wakker, lig naar het plafond te staren, denk over alles en nog wat, . . . aan mijn succes van den vorigen dag: een schitterende steenlooperkiek, stereoscopopname nog wel! . . . Dan . . . opeens . . . het hèk! . . . Dat staat nog open! . . . De paarden, de ossen, . . . uit de wei . . . zwerven door dat wijde Schouwen . . . 'k Heb nooit toestemming gevraagd om in die wei te loopen, . . . ken den pachter niet eens! . . . En nu kan die man, . . . door mijn nalatigheid . . . met den Zondagmorgen achter zijn vee gaan jakkeren! . . . Waar moet hij zoeken, . . . wanneer ze vinden! . . . 'k Heb geen rust meer, . . . vlieg overeind, . . . het bed uit! . . . „k Moet er heen, . . . dadelijk!” . . . „Wat nu? . . . vraagt mijn vrouw, die aan mijn verstand twijfelt . . . „k Moet dadelijk naar de wei!” . . . „'t Hek laten openstaan?” raadt ze dadelijk. „Ja!” ☒ Binnen een paar minuten zit ik in de kleeren. Benzine in de tank; carbid in de lantaarn, en daar davert de motorfiets den weg op, verscheurt wreed de nachtelijke stilte, waarin het dorp gedoken ligt. Dan — de voorzichtigheid mag niet uit het oog verloren worden — knabbelen de wielen rustig de kilometers van den langen, rechten weg. ☒ Maar de man op het zadel krijgt het eene schrikbeeld na het andere: de nacht verzwaart immers! . . . Vele weilanden in Schouwen zijn besmet met mond- en klauwzeer! . . . Kwaadaardig karakter! . . . De krant vermeldde deze week, dat vier dieren dood in de wei waren gevonden! De wei bij 't stoomgemaal was nog vrij! . . . Nu de koeien er uit! . . . door zijn verzuim! . . . Zwerven her en der, . . . trappen in besmette aarde, . . . snuiven gretig, over de sloot of tusschen de spijlen van 't hek door van besmette nabuurgenoeten het mond- en klauwzeer naar binnen. . . . Dood! Alle negen! De twee paarden sukelen in moddersloten! . . . smoren in den bagger of breken de pooten! . . . Dood! . . . Na een paar dagen . . . de eigenaar . . . met de nota . . . vier duizend gulden! . . . Hij erkent 't, 't is zijn schuld! . . . Hij is aansprakelijk! . . . Waar haalt hij 't geld vandaan? . . . Hij ligt er z'n heele leven krom voor! . . . Enfin! . . . in godsnaam! . . . Maar dat is dan ook 't allerergste geval, dat hij zich denken kan. ☒ Hij verlaat den hoofdweg en zwenkt links de lange, met gras begroeide dreef op, . . . puft tusschen de lage weilanden door! . . .

Aan 't uiterste eind . . . het hek! . . . De tuf neergezet! . . . lantaarn gedoofd! . . . Het licht, midden in het verlaten weidegebied, mocht de politie opmerkzaam maken! . . . Een duw tegen het ijzeren hek! . . . Dicht! . . . Wat nu? . . . O, de koeien zijn er al uitgekomen, direct na zijn vertrek, bij dag nog. En de man, die het toezicht over de dieren heeft, had nog gelegenheid ze terug te jagen en 't hek te sluiten! . . . Gelukkig! . . . Een pak van zijn hart! . . . Toch gaat hij de wei in, . . . moet de dieren zien, . . . ze tellen! . . . Hij tuurt

de uitgestrekte wei over, doorpriet met zijn oogen het nachtelijk duister, maar ziet geen dierlijk leven. Achter den dijk hoort hij 't ruischen van de Schelde, beuken de golven de steenglooiing . . . Hoog water! . . . Vier uur! . . . In den namiddag weer vier uur hoog water! . . . Eén uur, de banken onder! . . . Wéér kans op steenloopers! . . . Hij gaat verder het drasse weiland door . . . één natte voet alvast! . . . De andere laars is goed dicht . . . Eindelijk! . . . tegen de donkerte van de gebouwen van 't stoomgemaal teekent zich iets lichts af . . . een witte os. Nummer twee doemt op, nummer drie, vier, enz. . . . tot negen toe! Iets verder komen twee paardjes overend. . . . Hij staat midden tusschen de levende have, die rustig, smakelijk herkauwend blijft liggen of staan! . . . Hij is van kindsbeen af erg voorkomend geweest voor koeien, vooral voor kalveren als deze, . . . maar zoo lief en vriendelijk als hij ze nu toespreekt, herinnert hij zich niet, ooit koebeesten toegesproken te hebben. . . . Hij wuift het verbaasde vee een welgemeend vaarwel toe en gaat weer naar 't hek, . . . gansch en al gerustgesteld! Hij sluit het terdege, duwt er tien keer tegen, of het toch niet open wil gaan en als dit niet lukt, keert hij zich om, ontsteekt zijn licht, bestijgt zijn stalen klepper en rolt den langen weg naar huis terug, opgelucht, . . . van alle zorg ontheven! . . . Half zes weer op bed! . . .

☒ Hè! hè! wat 'n fantasie! Maar in hoofdzaak toch waar, zie je! En dan allemaal voor niets. Toen Job om acht uur boven water kwam, verklaarde hij pertinent het hek gesloten te hebben, terwijl ik aan de toestellen op de tuf bezig was. „Als je nu even naar boven was gegaan vanmorgen”, zei m'n vrouw, „en Job gevraagd had, dan had je je die reis kunnen besparen!” Ik gaf het toe, doch was niettemin half overtuigd, dat ik — 't mocht dan wat later in den morgen geweest zijn — toch naar het hek toegedreven zou zijn, geen vertrouwen hebbende in het werk, dat in dit geval eenige handigheid vereischte, van een jongetje van acht jaar. ☒ Toen ik 's morgens tien uur weer op de steenloopers uit trok, weer naar dezelfde wei, zocht ik op mijn weg de afdruksels van de noppen mijner banden, . . . of 't werkelijk gebeurd was, dan, of ik het gedroomd had! Ik zag ze, den heelen weg langs. 't Was geen droom geweest! maar werkelijkheid! ☒ Wat een vogelfotograaf al niet overkomt!!

Noordgouwe.

J. VIJVERBERG.

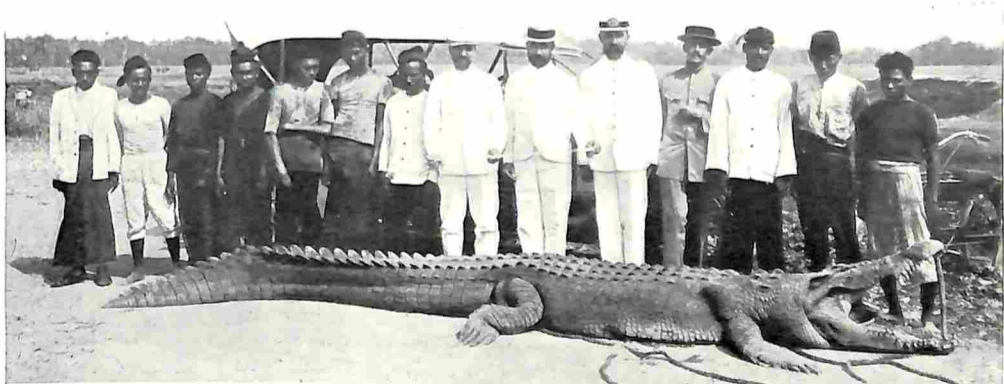
KONINGEN IN BALLINGSCHAP

door CHARLES G. D. ROBERTS.

5)

(Vervolg).

DE merkwaardige visch echter scheen vastbesloten niet naderbij te komen, en ten laatste kwam er haast onmerkbaar leven in de grijpparmen. Heel voorzichtig kropen ze vooruit, zich even doelloos als zeewier over den bodem slingerend, met een lichte streaming mee. En

EEN REUSACHTIGE KROKODIL.

Foto C. Steenbergh.

DE LANGE GEER IN HET TUINDORP VREEWIJK TE ROTTERDAM.

daarachter die twee groote, inktzwarte, beweginglooze oogen, en dan het dikke, gevlekte, op een zak gelijkende lijf dat steelsgewijs van onder den steen uitkwam. ☼ Juist op dat punt was de bodem bedekt met dicht, bruin wier, en bijna dadelijk begonnen het lichaam en de grijparmen van den octopus dien tint aan te nemen. Toen de verandering zich voltrokken had, was het voortglijdende monster bijna onzichtbaar. Hij was nu direct onder dien onbegrijpelijken visch. Doch deze laatste was lichtelijk gerezen, zoodat hij nog buiten het bereik van den octopus was. ☼ Gedurende een paar seconden lag de octopus daar te loeren met beweginglooze, ronde oogen, en maakte zich voor den aanval gereed. Vervolgens sprong hij recht omhoog, als een toeschietende spin. Hij greep zijn verlokkelijke prooi met twee grijparmen beet; vervolgens stak hij de overigen recht voor zich uit, en met een krachtigen waterstraal vanuit zijn voortdrijvingsbuis trachtte hij terug te schieten naar zijn leger. ☼ Tot zijn verbazing ging dit niet zoo gemakkelijk voorsover het zijn prooi betrof. Op de een of andere onverklaarbare wijze gelukte het deze zijn pogingen te weerstaan, en bleef zij op de plaats waar zij was. Verbazing maakte plaats voor woede. Het monster strengelde nog drie armen om zijn buit en sloeg vervolgens woest den snavel erin. Het volgende oogenblik werd hij met een ruk naar de wateroppervlakte getrokken. Een helle gloed van zonlicht verblindde hem, en sterke mazen omgaven hem, verstrikten zijn grijparmen en maakten hem machteloos. ☼ In zulk een vreeselijke crisis zouden de meeste land- en zeebewoners geheel gedemoraliseerd zijn door angst, doch dit was niet het geval met den octopus. Onversaagd zijn buit met een grijp-arm vasthoudend, bracht hij de anderen, gesteund door de bedreiging van zijn vervaarlijken bek, in het gevecht. De mazen belemmerden hem op een wijze die hem uitzinnig van woede maakte, doch twee van zijn grijparmen slaagden erin zich een weg er doorheen te banen, en kronkelden woest hierheen en daarheen, zoekend naar een tastbaren tegenstander waar hij ze omheen kon slaan. Terwijl ze nog tevergeefs tastten naar een houvast, voelde hij zich uit het water lichten in de verstikkende lucht, en zich zonder omhaal, met net, prooi en al, in een donkeren nauwen bak met water stoppen. ☼ Dit lot viel natuurlijk niet zoo maar kalm te dragen. Hoewel hij stikte in zijn onnatuurlijke omgeving, en hoewel zijn groote, onbewegelijke oogen slechts onduidelijk buiten hun element konden zien, was hij niettemin een en al strijd-lust. Eén grijp-arm omknelde den rand van den metalen bak; en een tweede hechte zijn gevaarlijke zuignappen op den blooten, zwarten arm van een slechts half-zichtbaren tegenstander die probeerde hem neer te houden in zijn donkere gevangenis. Er klonk een rauwe gil. Een stem riep luid en bevelend: „Bezeer 'm niet! Ik zal 'm losmaken!” Doch het volgend oogenblik had de verschrikte zwarte een mes getrokken en meer dan een voet lengte van den hem omknellenden grijp-arm afgekapt. Toen de

gewonde stomp tusschen de andere terugzonk als een worm die door een spade door midden is gestoken, werd de andere arm handig van zijn houvast aan den rand losgemaakt, en de gevangene voelde zich met geweld naar beneden duwen in zijn nauwe gevangenis. Er werd een deksel op gedaan, en hij bevond zich in duisternis, met zijn prooi nog stevig vast. Hoe verbijsterd en woedend hij ook was, besepte hij dat er voor 't oogenblik toch weinig aan te veranderen viel, en dus viel hij, vol verontwaardiging, aan op den buit dien hij zoo duur gekocht had.

TWEDE HOOFDSTUK.

Aan zichzelf overgelaten, maakte de woedende gevangene zich langzamerhand los uit de mazen van het net, en schikte zich zoo goed hij kon in zijn nauwe kwartier. En toen volgde er dagen lang niets dan heen en weer kruipen en tuimelen en het verorberen van hem toegeworpen voedsel, en onbegrepen benaauwenis; totdat ten laatste zijn gevangenis onderste boven werd gekeerd en hij zonder vorm van proces in een groote, glazen tank werd geschud, die schitterde van gedempt licht. Hoe verbouwereerd hij ook was, toch overzag hij de situatie in zijn nieuwe omgeving in een oogwenk, stak zijn grijparmen voor zich uit, en schoot achteruit naar de beschutting van een grooten, overhangenden steen dien hij op den bodem van zijn gevangenis had gezien. Na zijn kwetsbaar lichaam achterwaarts onder dit schild te hebben geborgen, legde hij zijn grijparmen vol verwachting tusschen de steenen en wieren die den bodem bedekten, en staarde onbewogen om zich heen. Het was ongetwijfeld een vooruitgang, vergeleken bij het donkere hol waaruit hij zoo juist gekomen was. Er viel licht door het heldere water, maar een koud, wit licht, heel anders dan de groen-gouden schemerglans die de langzame tij-stroom van zijn tehuis in de Caribische Zee verlichtte. De bodem om hem heen kwam hem niet geheel onbekend voor. De steenen, het zand, de kleurige wieren, de schelpen — ze leken, en leken toch ook weer niet op die waaraan hij ontruikt was. Doch aan drie zijden bevonden zich ondoorzichtige muren, zoo dichtbij, dat hij ze had kunnen aanraken door een vangarm ernaar uit te strekken. Alleen aan den vierden kant was er ruimte — doch een ruimte gevuld met halfduister en onverklaarbare, heen en weer deinnende verwarring, waarvoor hij terugdeinsde. In deze richting eindigden de bodem, het zand, de steenen en de wieren geheimzinnig plotseling; en de onduidelijk te onderscheiden open ruimte daarachter vervulde hem met een zekere onrust. Bleekte gestalten met oogen kwamen plotseling voor hem drijven, soms bij heele troepen tegelijk, en staarden hem dan strak aan. Dit ontstelde hem meer dan iets anders ooit had gedaan, dit voorbijdrijven van glurende gezichten, en het duurde geruimen tijd voor hij ze leerde negeeren.

(Wordt vervolgd).